У пошані до піонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 63. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 10-го КВІТНЯ 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 10, 1970 No. 63. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 9 квітня 1970

В АМЕРИЦІ

КОНҐРЕС СХВАЛИВ 24 БІЛЬЙОНИ долярів на допомогу школам, що є найбільшою сумою в історії цієї країни. Президент Ніксон просив про шкільний закон, який мав би скінчитися 30-го червня 1972-го року, але Конґрес схвалив законопроєкт про допомогу школам, яка має скінчитися 30-го червня 1973-го року. Палата схвалила цей проєкт більшістю 312 до 58 голосів, а Сенат 74-ох до 4-ох голосів. Більше як половина схваленої суми призначена на допомогу початковим і середнім школам (гай скулам). Призначені фонди на навчання дітей кубинських втікачів і на школи для дітей мехіканських фармерських робітників. Закон в основі зовсім не зміняє закону про десеґреґацію шкіл.

ШРАЙВЕР СТАРАЄТЬСЯ ПРО НОМІНАЦІЮ на демократичного кандидата на губернатора стейту Мериленд, а дехто думає, що він вже тепер мріє про кандидатуру на президента ЗСА в 1972-му році. Кандидуючи на губернатора Мериленду, шваґер братів Кеннеді Сарджент Шрайвер мусів би конкурувати з демократичним губернатором Марвіном Манделем, що розбило б демократів в цьому стейті. Та півгодинна промова Шрайвера свідчить про те, що своїми очима дивиться на 1972-ий рік, коли будуть президентські вибори, і коли його шваґер сенатор Едвард М. Кеннеді не буде кандидувати на пост президента, послабивши свою популярність внаслідок нещасливого випадку Мері Джо Копечні, яка втопилася 18 липня, їдучи в авті сенатора.

ШВАЙЦАРСЬКІ БАНКИ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ТЕ, щоб повідомляти американський Уряд про те скільки ощадностей мають там американці. Американські багатії ощаджують високі суми у Швайцарії, і не платять податків від зароблених там відсотків. Вашингтонський Уряд довший час старався про те, щоб багачі мусіли платити податок від відсотків у швайцарських банках. Комісар Федеральних Податків Рендолф В. Тровер повідомив, що Уряд зможе дістати інформації про ощадності у швайцарських банках, але ця справа ще не дуже певна. Податковий Уряд старається про закон, який вимагав би, щоб у податкових звітах за 1970-ий рік були дані і про ощадності за кордоном.

У СВІТІ

БРИТАНІЯ ЗАПРОПОНУВАЛА на 25-тичленній Женевській конференції роззброєння, щоб заборонити хемічну й бактеріологічну зброю. Британський лорд Чалфонт зголосив готовий проєкт міжнародної конвенції про заборону біологічної зброї, яку він назвав „безглуздою і варварською" та яка погрожує винищенням людства. У тому проєкті забороняється продукувати й маґазинувати таку зброю.

У СТОЛИЦІ НІҐЕРІЇ ПОХОРОНЕНО з великою парадою американського мурина Ралфа Федерстона, який згинув в минулому місяці на шляху в Мериленді, коли стався таємничий вибух в авті, яким він їхав. Водій згинув також. Поліція припускає, що біля ніг подорожнього знаходилась погано зладжена доморобна бомба і що необережний рух ноги чи нерівність мостови спричинили вибух. Федерстон буцім-то бажав собі, що коли помре, щоб його похоронили в Африці.

У ТАЇ (СІЯМІ) ЗАСУДИЛИ сержанта американського летунства 34-річного Юджина Вокера на смерть за вбивство адоптованої ним 16-тимісячної донечки. Це перший випадок засудження на смерть в тій заприязненій з Америкою південно - азійській країні американського вояка. Його адвокат зголосив відклик до вищого суду. Його арештували були 1 січня мин. року і судова розправа велася від 9 жовтня 1969.

КАМБОДЖА ЗВЕРНУЛА АМЕРИЦІ схоплений 15 березня ц. р. двома збунтованими моряками вантажний корабель „Колюмбія Іґл", як він плив в сторону Таї (Сіяму) з вантажем бомб для стаціонованих на тамошніх американських базах американських літаків. Ті два моряки стероризували капітана і залогу, казали 24-ом членам залоги всісти в човни на широкому морі, а корабель з рештою 24-ох моряків звернули в сторону Камбоджі. „Колюмбія Іґл" поїде тепер не до Таї, а до Філіппін, щоб не ставити в незручне становище невтрального уряду Камбоджі. Ті два збунтовані моряки, „в'єтніки", опинились теж в поганій ситуації, коли в Камбоджі, в якій просили азилю, стався антикомуністичний переворот.

Суд закінчив справу про втоплення панни Копечні, нікого не оскаржуючи

Едґартовн, Массачусетс. — Так зване „велике жюрі" 7-го квітня закінчило справу про втоплення 28-річної панни Мері Джо Копечні, яка втонула 18 липня 1969 року, впавши разом із автом в затоку-став. Автом керував сенатор демократ Едвард М. Кеннеді, який 10 годин після цієї катастрофи повідомив про це поліцію. До найновішого рішення слідчого жюрі, яке складалось з 10-ох чоловіків і стільки ж жінок, можна було сподіватися, що справу втонення панни Копечні можна буде порушувати в суді, тепер вона судово закінчена, і з такого рішення вдоволений сенатор Кеннеді, який заявив, що в 1972-му році буде кандидувати на федерального сенатора, і що відбуде повну шестирічну каденцію на цьому становищі, що означало б, що до 1978-го р. він не буде старатися про кандидатуру на президента. Преса підкреслює численні невияснені проблеми в справі втонення панни Копечні, бо слідство з січня ц. р. відбувалося за закритими дверима, згідно з рішенням стейтового Найвищого Суду. На тому слідстві під присягою зізнавав сенатор Кеннеді та вияснював, чому він так довго не повідомляв поліцію про нещастя.

ДІЛОВІ НАРАДИ З'ЇЗДУ „САМОПОМОЧІ" ВІДДУТЬСЯ В СУБОТУ

В повідомленні про 14-ий Звичайний З'їзд Делеґатів ОУА „Самопоміч", надрукованому у вчорашньому виданні „Свободи", написано помилково, що ділові наради відбуватимуться в неділю, 12 квітня. Тим часом, в неділю буде продовження тих ділових нарад, які почнуться в суботу, 11-го квітня о год. 10-ій рано. Офіціяльним органом „Самопомочі" є журнал „Наш Світ".

УНС І „СВОБОДА" СТАВЛЯТЬ ПАМ'ЯТНИК СВОЄМУ ОСНОВОПОЛОЖНИКОВІ О. ГРИГОРІЄВІ ГРУШЦІ

Незабаром в Культурному Городі міста Клівленду стоятиме пам'ятник „тому, хто поклав наріжний камень в будову Американської України", — як написано на п'єдисталі — основоположникові „Свободи" й Українського Народного Союзу отцеві Григорієві Грушці. Пам'ятник матиме вісім з половиною стіп висоти, з чого погруддя о. Грушки займатиме дві стопи. Пам'ятник проєктував і виконав відомий наш мистець-скульптор Михайло Черешньовський, теперішній голова Об'єднання Українських Мистців Америки. В тому самому Культурному Городі в Клівленді, крім пам'ятників Володимирові Великому, Тарасові Шевченкові й Іванові Франкові у виконанні світової слави українського скульптора Олександра Архипенка стоїть уже також пам'ятник Лесі Українці у виконанні Михайла Черешньовського. Міське Управління Клівленду та його Комісія Мистецтв насамперед погодилися в принципі на те, що в Культурному Городі міста може і повинен стояти пам'ятник тому, хто поклав основи під організацію суспільно-громадського життя українців в Америці, які з черги дали і дають поважний вклад в багатобічний розвиток Америки. Опісля Комісія Мистецтв прийняла і затвердили проєкт пам'ятника у виконанні Михайла Черешньовського. Погруддя о. Григорія Грушки тепер ще є у відливі в бронз в одній з відливарних фірм Ню Йорку, а п'єдисталь з ґраніту приготовляє в Клівленді відома українська фірма Мураля. Врочисте відкриття пам'ятника відбудеться під час 27-ої Конвенції Українського Народного Союзу в Клівленді, в четвер, 21-го травня ц. р. о год. 3-ій по полудні, з участю всіх конвенційних делеґатів та гостей.

Михайло Черешньовський, автор пам'ятника о. Григорієві Грушці в Клівленді

Погруддя о. Григорія Грушки, що стоятиме на пам'ятнику в Культурному Городі в Клівленді.

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ СКРИПНИК МАВ ЗУСТРІЧ З АРХИЄПИСКОПОМ КЕНТЕРБЕРІЙСЬКИМ

Владика Мстислав

Лондон. — Під час побуту в Англії Владика Мстислав мав зустріч з Архиєпископом Кентерберійським д-ром М. Рамзеєм. Ця зустріч відбулася в палаці Лямбет, резиденції Архиєпископа у Лондоні. Спіткання з Головою Англіканської Церкви дало нагоду поінформувати його про сучасний стан Української Автокефальної Православної Церкви у вільному світі, про її організаційну структуру та постійну розбудову. Під час довшої розмови Владика Мстислав звернув окрему увагу на все зростаюче втручання Москви в життя вільного християнського світу та на ту ролю, яку в цій дії виконує всеціло підпорядкована комуністичному урядові СССР Московська патріярхія. Свої спостереження з активности Московської патріярхії поза межами СССР Владика Мстислав ілюстрував тими, неґативними для всього християнства наслідками, що їх викликало у першу чергу прийняття Московської патріярхії до Всесвітньої Ради Церков, та, зчерги, зростаюча все активність агентів тієї патріярхії на терені Ватикану. Поінформував Владика Мстислав Архиєпископа М. Рамзея і про останні підривні заходи Московської патріярхії на терені Північної Америки, спрямовані на ліквідацію окремих національних православних церков, зокрема в ЗСА, та підпорядкування церковного життя православних мешканців Північної Америки під духовну зверхність Московської патріярхії. Архиєпископа Кентерберійського Владика Мстислав відвідав у товаристві виконуючого обов'язки Адміністратора УАПЦеркви в Англії прот. С. Богатирця та віце-президента Англо-Українського Товариства п. К. Зеленка.

СЕНАТ НЕ ЗАТВЕРДИВ НОМІНАЦІЇ КАРСВЕЛЛА БІЛЬШІСТЮ 51 ДО 45

Вашингтон. — 8-го квітня Сенат більшістю 51-голоса до 45-ох відкинув пропозицію президента Ніксона і не затвердив номінації Гаррольда Карсвелла на суддю Найвищого Суду ЗСА. Це рішення Сенату є поразкою для президента Ніксона тим прикрішою, що Сенат вже вдруге відмовляється затвердити номінацію, відкинувши минулого року пропозицію Президента в справі номінації Клемента Ф. Гейнсворта. Президент не може скинути вину за не затвердження Г. Карсвелла на демократичних сенаторів, бо проти номінації було аж 13 республіканців, а „за" номінацію голосували 17 демократів. Коли б сенатори республіканці Марґарет Чейс Смит із Мейн і Вінстон Л. Правті з Вермонту голосували „за", тоді і сенатор республіканець Марло В. Кук із Кентаки був би зробив те саме, і „за" і „проти" були б тоді, по 48 голосів, а віце-президент Еґню був би вирішив справу в користь Карсвелла. Президент Ніксон розчарований вислідом рішення в Сенаті, але пресовий секретар Білого Дому Роналд Зіґлер заявив, що Ніксон не змінить своєї думки про те, що треба найменувати консерватиста на члена Найвищого Суду. Дехто гадає, що Президент наименує нового кандидата на суддю Найвищого Суду аж після цьогорічних виборів, що відбудуться на початку листопада.

Можлива зміна в залозі „Аполло 13"

Кейп Кеннеді, Флорида. — Аеронавтична і Космічна адміністрація до п'ятниці 10-го квітня може змінити залогу програми „Аполло 13", яка в суботу 11-го квітня має почати третю подорож американських астронавтів до Місяця. Замість астронавта Томаса К. Меттінґлі, який міг би під час лету занедужати на кір, полетить його заступник Джан Л. Свайґерт. Можливе ще й інше рішення: лет „Аполло 13" буде відкладений до 9-го травня, бо аж тоді на Місяці буде таке освітлення, якого вимагають для своєї праці астронавти. Все це буде вирішене в п'ятницю 10-го квітня.

Конґрес схвалив контракт для залізничників

Вашингтон. — Конґрес схвалив запропонований президентом Ніксоном законопроєкт про новий контракт про працю для 498.000 залізничників, які в суботу 11 квітня мали б почати загальний страйк. Законопроєкт з Конґресу вислали до підпису Президента. В грудні минулого року представники чотирьох професійних спілок залізничників порозумілися були з представниками залізничних компаній щодо нового контракту, але представники однієї спілки пізніше відкинули це порозуміння. Досі не було страйку тому, що Конґрес схвалив був відкладення його на 37 днів. Цей реченець кінчається в п'ятницю вночі 10-квітня. Конґресмен республіканець із Іллиной Вілліям Л. Спрінґер заявив, що не можна допустити до того, щоб 2.200 робітників, які відкинули були схвалений в грудні контракт, змушували не працювати всіх залізничників, які становлять майже півмільйонову силу — 498.000 робітників. Дехто побоюється, що можуть бути неконтрольовані страйки частини залізничників.

Фінч передбачає, що число учнів в об'єднаних школах вдвоє збільшиться

Вашингтон. — Секретар здоров'я, освіти і соціяльної опіки Роберт Г. Фінч заявив на пресовій конференції, що число учнів в об'єднаних школах в південних стейтах до осени цього року збільшиться на 100 відсотків. Р. Фінч промовляв у зв'язку з недавньою заявою президента Ніксона про те, що не треба б змушувати до того, щоб штучно створювати об'єднані школи для чорних і білих учнів, довозячи їх за допомогою автобусів. Це становище Президента не може мати більшого впливу на здійснення об'єднаних шкіл тому, що вже в 90 відсотках в південних стейтах довозять учнів до шкіл автобусами.

Франція підготовляє міжнародну конференцію про Південну Азію

Париж. — Французька преса твердить, що французька дипломатія діє в столицях різних держав, щоб підготовити ґрунт під запропоновану французьким урядом міжнародної конференції, яка, завела б мир у В'єтнамі, в Лясі й Камбоджі. За твердженням преси — ЗСА, які спершу поставились недовірливо до французької пропозиції, сприяють такій конференції. У Північному В'єтнамі існує поділ на прихильників непоступливої тактики й продовжування війни та на прихильників замирення на базі компромісу. Москва застосовується до рішення Північного В'єтнаму, а так званий підпільний уряд у Південному В'єтнамі, себто репрезентація В'єтконґу, підлягає наказам північно-в'єтської верхівки. Виразно вороже становище супроти французької ідеї зайняли Комуністичний Китай, якому вигідна В'єтнамська війна, що робить труднощі Америці й відтягає американсько-совєтський конфлікт, та Південний В'єтнам, який відкидає ідею компромісового уряду. Базою для французьких дипломатичних заходів є буцім-то промова кол. президента де Голля, яку він виголосив був в липні 1966 р. у столиці Камбоджі Пномпеню, де він поручав незалежність, невтральність і невтручання у внутрішні справи інших країн — для всіх країн південної Азії. Ляос і Камбоджа найбільше бажають собі, щоб відбулася така конференція.

В м. Осака в Японії вибух газу вбив і поранив сотні осіб

Токіо. — В середу 8 квітня — на Далекому Сході був тоді четвер 9 квітня перед шостою годиною пополудні стався підземний вибух газу в другому найбільшому місті Японії Осака, внаслідку чого згинули зразу 72 особи та близько 300 дальших були поранені. Вибух знищив будову підземки, порвав поверхню вулиці і спричинив пожежу, яка охопила 27 будинків. Недовго перед вибухом робітники підземки почули, що відкілясь добувається газ, і заалярмували газівню, яка вислала авто з робітниками. Коли те авто прибуло на місце — воно негайно загорілося, а зараз після того стався вибух і крізь прорив у мостовій знявся вгору високий стовп полумени. На другому кінці міста, у віддалі яких 10 миль, відбувається тепер світова виставка ЕКСПО 1970. Тамошні відвідувачі не були свідомі газової катастрофи. У Токіо зібралась рада міністрів на негайне засідання. Уряд вислав до Осаки міністра будівництва, який разом із місцевими властями повів слідство. Обвинувачують газову компанію в Осака та будівельні підприємства, що займались будовою підземки й модернізацією сіті каналів та газових і електричних проводів. Осака — великий промисловий центр, нараховує 3.100.000 мешканців і, як всі інші японські міста, швидко розбудовується.

Донька Сталіна мала вже „5 або 6" чоловіків — твердить її син

Москва. — Йосиф Морозов, син Світлани Аллілуєви і внук Йосифа Сталіна, дізнавшись про подружжя своєї матери в Америці, заявив, що та вістка його, ані його сестри Катерини ніяк не здивувала, бо їх мати була вже „п'ять або шість" разів заміжньою. Коментатори припускають, що син Світлани Аллілуєви, доньки Сталіна, яка кілька днів тому вийшла заміж за фінансіста й архітекта Вілліяма Веслі Петерса в Аризоні, мав на увазі двох попередніх леґальних чоловіків своєї матери і якихсь її приятелів. Світлана Аллілуєва, яка тепер має 44 роки, втекла з Совєтського Союзу почерез Індію в 1967 році і та її втеча стала міжнародною сенсацією. У своїй першій книжці „Двадцять листів до приятеля", вона потвердила злочини свого батька, але старалася частинно виправдати його, вказавши на його співробітників і прибічників, як на співвинуватців. Вона залишила в Москві двоє дітей: її 25-річний син Йосиф є молодим лікарем і має вже власну родину, а 20-річна донька Катерина є студенткою математики. Йосиф Морозов говорив про свою маму, як про „бабуню". Його вислів про кількох попередніх чоловіків його матери йде по офіційній совєтській тезі, що Світлана „духово незбалянсована" і „ненормальна". Вілліям Веслі Петерс має 58 років і є вдівцем.

В Англії відбувся з'їзд духовенства і представників парафій УАПЦеркви

Брадфорд, Англія — В днях 3 - 5 квітня ц.р. в церкві св. Покрови в Брадфорд, відбувся з'їзд духовенства і представників парафій Української Автокефальної Православної Церкви в Англії. На цей з'їзд прибув із Західньої Німеччини Архиєпископ-Митрополит УАПЦ Владика Мстислав, який і керував обрадами з'їзду. Попередній такий з'їзд відбувся в 1962 р., тому на цьогорічний парафії вислали численних делеґатів. Крім усього духовенства, в обрадах з'їзду взяло участь 47 делеґатів. Були на ньому присутні представники всіх центральних українських організацій в Англії та багато гостей. З'їзд полагодив багато справ з поточного життя УАПЦеркви в Англії та схвалив, щоб черговий такий з'їзд відбувся в 1971 р., і був присвячений відзначенню 50-ої річниці Першого Всеукраїнського Церковного Собору 1921 р. в Києві. В неділю 5 квітня, в тій же церкві (власність парафії) Владика Мстислав відправив урочисту Архиєрейську Службу Божу. Простора церква ледви вмістила вірних, що прибули на цю відправу з найдальших околиць центральної Англії. Того ж дня по полудні в одному з найбільших готелів Брадфорду відбувся на честь Владики величавий бенкет. Поза духовенством, делеґатами та представниками центральних і місцевих українських громадських організацій, присутніми на ньому були декан і священики Англіканської Церкви та лорд-мейор м. Брадфорду, яке є центром англійської текстильної промисловости. М. ін., в текстильних фабриках Брадфорду затруднено понад 1.500 українців, про яких лорд-мейор висловився з найвищими похвалами.

У Дітройті відбудуться Всегромадські Збори за здійснення Патріярхату УКЦ

Дітройт. — У найближчу неділю, 12-го квітня, тут в авдиторії Української Вищої Школи ОО. Василіян при 30 Генлі вулиці в Гемтремку відбудуться о год. 3-ій по полудні Всегромадські Збори за здійснення Патріярхату Української Католицької Церкви. Збори відбудуться в рямках великої акції, що її для досягнення цієї мети започаткувала недавня Конференція в Торонті. Акцію очолює створена на тій Конференції Координаційна Комісія ЗСА і Канади. Всегромадські Збори в Дітройті відбудуться стараннями місцевого Т-ва за патріярхальний устрій УКЦеркви, при співучасті обидвох місцевих Відділів Українського Конґресового Комітету Америки. Головними доповідачами на цих зборах, у яких візьмуть участь також представники з різних осередків ЗСА, будуть голова Координаційної Комісії ЗСА і Канади за Патріярхат УКЦ д-р Юрій Пелех з Торонта та голова Комітету Громадської Дії за Патріярхат УКЦеркви проф. д-р Василь Маркусь з Чикаґа.

ПАНЕЛЬ ПРО РОМАН „МАЛЬВИ" Р. ІВАНИЧУКА

Ню Йорк. — 64-ий Відділ Союзу Українок Америки в Ню Йорку влаштовує в суботу 11-го квітня ц. р. дискусійний вечір над історичним романом Романа Іваничука „Мальви", що вийшов окремим виданням у Києві і був перевиданий також на еміґрації. Відбудеться цей панель у домівці Відділу — кімната ч. 31-III в Українському Народному Домі при 2-ій Евню ч. 140. Початок о год. 5:30 вечора.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Важлива подія

Конвенції Українського Народного Союзу, які відбуваються щочотири роки, належать, без сумніву, до найважливіших подій у розвитку українського життя в З'єднаних Стейтах Америки і в Канаді. Свідчить про це історія Української Громади в цих країнах, в якій кожночасні конвенції УНСоюзу становлять важливі, часом переломові етапи.

Лише п'ять тижнів відділяють нас від цієї чергової важливої події, що нею буде 27-ма Конвенція Українського Народного Союзу, яка відбудеться цим разом у Клівленді в днях від 18-го до 23-го травня. Підготова до цієї Конвенції в повному ході. Обрано вже делегатів, відбуваються збори Відділів і Округ, приготовляється звіти, Конвенційний Комітет у Клівленді приготовляє ряд імпрез, а при зустрічах і розмовах найчастіше можна почути: як там конвенційні справи?

Успіх Конвенції у великій мірі залежить від її підготови. Справа в тому, що хоча Конвенція триває повний тиждень, її наради натрапляють на поважні труднощі вже хоч би тому, що в Конвенції бере участь понад чотири сотні делегатів і більшість з них забирає голос у багатьох справах, що є предметом нарад: обговорення звітів, зміни статуту, вибір головних урядовців, ухвали для добра організації та ін.

За кілька днів перед Конвенцією відбувають свої наради визначувані Екзекутивним Комітетом Статутова і Верифікаційна комісії. Важливі, зокрема, наради Статутової комісії, бо вона пропонує Конвенції такі зміни і доповнення в статуті, що їх вимагають нові часи, обставини і потреби дальшого розвитку УНСоюзу і Громади. Власне в цих справах, як і в нарадах та ухвалах для добра організації, багато допомагають друковані перед конвенцією в „Свободі" конвенційні проєкти й пропозиції, що їх схвалюють і надсилають для опублікування Відділи та Округи УНСоюзу. Публікація цих конвенційних проєктів і пропозицій в офіціяльному органі УНСоюзу дає нагоду познайомитися з побажаннями загалу членства УНСоюзу вже перед Конвенцією, дає нагоду їх обміркувати, і це дуже допомагає в нарадах на самій Конвенції.

Такі конвенційні проєкти і пропозиції від Відділів та Округ „Свобода" почне друкувати вже в найближчих днях. Важливе, щоб з цими проєктами і пропозиціями дбайливо знайомилися всі члени УНСоюзу, зокрема конвенційні делегати, бо чим більше вони знатимуть, тим краще будуть приготовані до тієї важливої події, що нею буде 27-ма Конвенція УНСоюзу.

Страх перед компромісом

Газети принесли вістку, яка, мабуть, тільки тому не здобула великого розголосу, що прихильні для Ізраїлю коментатори опинилися в дуже незручній ситуації: їм трудно погодитися з становищем уряду Голди Меїр і — незручно його критикувати. Справа ось у чому. Президент Світового Жидівського Конгресу, 79-літній Нахум Гольдман, дістав вістку, що єгипетський президент Гамаль Абдель Нассер готов відбути з ним розмову. Гольдман, очевидно, поінформував про це ізраїльський уряд, який на спеціяльному засіданні вирішив, що Гольдман не повинен їхати на ту розмову. Ізраїль, мовляв, готов вислати до Нассера свого репрезентанта, але тільки з власного вибору. Ясно, що Гольдман не поїхав, а Нассер проголосив, що він ніколи його не запрошував...

Рішення ізраїльського уряду характеристичне для екстремізму, який не визнає компромісів. Комуністи мають рацію, що в ідеологічній ділянці компромісу не може бути. Але у відносинах між людьми, навіть в родині, між партіями і державами без компромісів не можна обійтися. Формальний аргумент, поданий ізраїльським урядом, це тільки викрут: міністри, які заявилися проти подорожі Гольдмана, знали, що цей старий лідер жидівства не поїде в офіційному характері представника уряду, але й не „продасть" Ізраїлю арабам і не зробить нічого, що могло б Ізраїлеві пошкодити. Вони знали, що його подорож може причинитися до ізраїльсько - арабського замирення, але й знали також, що те замирення неможливе — без компромісу, першою точкою якого мусить бути звільнення окупованих Ізраїлем у червні 1967 року арабських земель. І вони цього не хочуть.

А втім, вони, мабуть, зробили помилку. Кореспонденти з Єрусалиму твердять, що посередником в даному випадку був югославський президент Тіто, який боїться зросту потуги СССР на Середземному морі. На далеку мету Ізраїль не може виграти проти арабського світу. Не розуміють цього ізраїльські максималісти. Тому вони вчинили добро не справі Ізраїлю, а арабам і Москві.

ТРУДНОЩІ ВЕЛИКОЇ ПАРТІЇ

Це вже такий суспільний закон, що кожна партія, яка програла вибори, переживає внутрішню кризу. Шукають винуватців прогри, лунають взаємні обвинувачення, приходить зміна керівних осіб. Демократична партія в Америці має за собою світлу традицію, видала з себе великих президентів, була завжди найбільшою числом зареєстрованих виборців. Нещасливо поведена В'єтнамська війна, розхитання громадської моралі, деякі риси вдачі Линдона Б. Джансона, гордої, самопевної, неприступної людини, і інші причини склалися на те, що сам Л. Б. Джансон зрікся своєї кандидатури у виборах 1968 р., а Гюберт Гомфрі програв у користь Ричарда Ніксона. Неперебірлива в засобах боротьба кількох демократичних кандидатів у правиборах і дикі бешкети екстремістів під час конвенції Демократичної партії в Чикаго кинули ще густішу тінь на партію. Демократична партія вийшла з виборів поділена на різні відлами, без єдиного лідера, який користувався б авторитетом у широких колах партії і народу, з великими амбіціями надто багатьох своїх членів та з восьми- чи дев'яти - мільйоновим боргом з виборчого часу.

Титулярним головою Демократичної партії є завжди її останній президентський кандидат. Однак Гюберт Гомфрі при всій своїй чесності, досвіді парляментариста і метушливості не є здатною політичною індивідуальністю, а його балакучість вважають за хибу, а не позитивну прикмету політика — державного мужа. Голова Крайового Комітету, молодий сенатор Фред Гарріс з Оклагоми, член ліберального крила партії, не міг гармонійно співпрацювати з „поміркованим" Гюбертом Гомфрі і не міг мати авторитету в таких однопартійних сеньйорів Сенату, як голова демократичної більшости Майкел Менсфілд чи голова Комісії закордонних зв'язків, Дж. В. Фулбрайт. Врешті він зрікся, і після довгих переговорів з різними кандидатами, становище голови Крайового Комітету Демократичної партії прийняв, відкликавши попередню відмову, колишній генеральний поштмайстер, колишній керівник виборчих кампаній Джана Ф. Кеннеді, Линдона Б. Джансона і Гюберта Г. Гомфрі — Лоренс О'Браєн.

З його призначенням демократи пов'язують надії на відродження сили своєї партії. Нав'язуючи до важкої ситуації, перед якою стоїть новий фактичний голова Демократичної партії, „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 23 березня ц. р. писав: „О'Браєн має діло з партією на грані банкрутства. Її мораль знаходиться на найнижчому рівні від довгих років. Гуртковість простягається від узбережжя до узбережжя. Реформатори насторожені проти тих, які заінтересовані у збереженні статусу кво. Південь, неначе геть відпадає. Багато прихильників пок. сен. Роберта Кеннеді і сен. Юджина МекКарті розчаровані й бокують. Президентському кандидатові з 1968 р. Гюбертові Гомфрі все ще дехто не може забути, як він підтримував політику Джансона супроти В'єтнаму. Коротко: партія тужить за новим лідерством..."

Похмуре світло на ту кризу кинула несподівана заява сенатора Гаррі Ф. Бирда з Вірджинії, що він виступає з Демократичної партії і кандидуватиме цієї осени знову до Сенату, як — незалежний. Немає теж яскравішого доказу на нездорові партійні відносини, як факт, що в стейті Ню Йорку зголосилися на губернатора аж шість демократичних кандидатів, з яких кожний вважав свою кандидатуру за найкращу ґарантію вигри проти республіканського губернатора Нелсона Рокефеллера.

Конференція лідерів Демократичної партії Нюйоркського стейту, яка відбулася 1 квітня ц. р., вправді обрала своїх офіційних кандидатів на становище губернатора, його заступника, сенатора, генерального прокуратора і контролера того стейту, але закінчилась не згодою, а ще гіршим розбиттям. Голова Демократичної організації в повіті Нессо Марвін Крістенфельд не цурався порівняти тієї конференції з цирком Барнума, який влаштовує „найбільше у світі видовище". Між іншим, закидається тій конференції що на становища губернатора, його заступника і сенатора призначили людей з одної Нюйоркської дільниці Мангеттену, з н е хтувавши „географію" решти Нюйоркського стейту та міста, що між офіційними кандидатами є аж три жиди й один мурин і що всі вони належать до того самого ліберального партійного крила. Тому заповідається не тільки завзята боротьба в правиборах, але коментатори сумніваються, чи в цьому році здійсниться прив'язуваний до Демократичної партії вислів: „демократи завжди розбиті перед виборами, але об'єднані у виборах". Кандидат Демократичної партії на губернатора в Ню Йорку — Артур Голдберґ, колишній член Найвищого Суду й колишній амбасадор ЗСА в Об'єднаних Націях — має дійсно широковідоме прізвище, має ґарантованих виборців жидівського роду з Ню Йорку, але, на тлі незгоди в партійних рядах, його перемога далеко не певна.

Опитувальне бюро Гарріса вистосувало до провідних діячів Демократичної партії поважну пересторогу. У 1938 р., твердить Луїс Гарріс, було в Америці 52 відс. зареєстрованих демократів і 31 відс. республіканців, — у 1970 р. 48 відс. демократів і 33 відс. республіканців. Зростає число республіканців і зростає число „незалежних" — коштом демократів. На цей процес у немалій мірі вплинули заколоти чорних і білих екстремістів: багато сірих громадян вбачають праджерело появи на американській громадській сцені „чорних пантер" і білих екстремістів, як „Студенти за демократичне суспільство" в защеплюванні цим колам ультраліберальної ідеології інтелектуалами і пресовими коментаторами з лівого крила Демократичної партії та у поблажливості попередніх двох демократичних урядів. Тим більше надій покладається на таких поважних і поміркованих діячів, як Лоренс О'Браєн та сенатор із Мейну Едмунд С. Маскі, найвірогідніший, як на нинішній день, кандидат Демократичної партії у президентських виборах 1972 року. До того часу ця партія мусить відродитись, щоб могти успішно змагатися за привернення давніх позицій — у Білому Домі й Капітолі. Цьогорічні осінні вибори матимуть куди більше значення, як тільки вирішення прогри чи вигри окремих кандидатів. Вони вирішать обличчя Конгресу, визначать характер президентських виборів у 1972 році і закріплять двопартійну американську систему або захитають нею. Згаданий сенатор Едмунд Маскі має рацію: „перемога є найкращою ґарантією партійної єдности". Але, щоб осягнути перемогу, партія вже мусить бути об'єднаною — і перед таким іспитом стоїть тепер велика, із світлим минулим Демократична партія Америки.

І. К-н

Ярослав Падох

СПРАВА НІМЕЦЬКИХ ВІДШКОДУВАНЬ

Справа відшкодувань для осіб, що потерпіли від німецьких знущань до закінчення другої світової війни, не нова. Післявоєнні німецькі уряди видали ряд адміністративних розпоряджень, а згодом німецький парлямент схвалив декілька законів, які нормують відшкодування для тих, що, внаслідок націстичних знущань і безправства зазнали втрату на здоров'ї й майні. На основі цих законів дехто з колишніх в'язнів концентраційних таборів та в'язниць одержав відшкодування, а чимало справ ще дожидають свого завершення. Здавна відомо, що німецькі урядові чинники так стосують куце й несправедливе право, яке відноситься до пошкодованих із національних причин, що мало-хто з них одержують відшкодування.

Ця відшкодувальна акція, хоч поволі, все ж наближається до закінчення. Нових подань німецький уряд не приймає, а тому ті особи, які вчасно не внесли подання або чиє подання про відшкодування відкинено, залишаються без ніякого відшкодування. Та надія не покидає людей часто навіть тоді коли немає реальних умов для неї.

Незалежно від відшкодування, яке спирається на німецьких законах й розпорядках, існувала деяка можливість одержати відшкодування за шкоди, неправно заподіяні німцями перед закінченням останньої світової війни, безпосередньо від американського уряду.

На основі закону з 1948 року, т. зв. War Claims Act, Уряд ЗСА виплачував відшкодування за майно, пошкоджене або сконфісковане німцями, із грошей німецького уряду та німецьких громадян, які були зайняті американським урядом на початку війни на території ЗСА. Це відшкодування давав американський уряд тільки за маєткові втрати, а не за пошкодження здоров'я в концентраційному таборі тощо, і то виключно тим, які в часі втрати вже були американськими громадянами. Отож ті, які прибули сюди після війни й щойно згодом, тут придбали американське громадянство, з-правила такого відшкодування не одержали, бо в часі втрати свого майна на території Німеччини вони американськими громадянами не були.

Спонуканий деякими особами та установами нюйоркський сенатор Джекоб Джевітс піднявся невдячного діла, 7 лютого 1969 р. він вніс законопроєкт, т. зв. Bill S. 990, пропонуючи в ньому поширення статті 202 згаданого вище закону з 1948 р. також на особи, які в часі втрати, спричиненої німцями, не були ще американськими громадянами, а стали ними пізніше, перед внесенням подання про відшкодування. До того цей закон мав би давати відшкодування не лише за шкоду на майні, але також за пошкодження здоров'я і втрату працездатности в німецьких тюрмах, к о нцентраційних таборах тощо. Очевидно, якби такий закон був схвалений і були гроші на виплату відшкодування, тоді тисячі наших пошкодованих в'язнів та осіб, які були вивезені на примусові роботи й працювали в нелюдських умовах, могли б його діста- Це було б особливо цінним для тих, яким німецький уряд відмовив відшкодування або які спізнилися внести подання про відшкодування. Тому не диво, що цим проєктом закону зацікавилися широкі круги пошкодованих німцями, яких в ЗСА є десятки або й сотні тисяч.

Та не тільки вони зацікавилися цим проєктом закону. Зацікавились і по-своєму скористали з нього деякі бюра, які займалися чи щойно постали для допомоги потерпілим від німців в часі війни. В газетах і радіових передачах деяких національних груп появилися повторні оголошення про реальну можливість здобути від американського уряду відшкодування, і деякі бюра навіть проголосили, що реченець зголошення таких претенсій минає 25-го березня 1970 р. Були такі, які вже визначали висоту відшкодування і навіть запевняли, що за кожний день, проведений в Німеччині на примусовій праці, буде заплачено по п'ять долярів. Були також встановлені такси за втрачені частини тіла тощо. Очевидно, все це було розраховане на швидку реєстрацію пошкодованих, при внесенні відповідної реєстраційної оплати.

Одержавши з різних сторін запити наших земляків, які масово зареєструвалися на це відшкодування, і знаючи, що немає ніякого такого закону, мало того, що згаданий Акт з 1948 року закінчив приймати зголошення на відшкодування ще 15-го січня 1965 року, підписаний звернувся до найбільш компетентних джерел інформації, а саме до Foreign Claims Settlement Commission of the United States у Вашинґтоні, яка займається відшкодуванням, схваленим Актом з 1948 року, та до самого внескодавця, сенатора Джевітса, до речі, особистого знайомого підписаного. Від обох прийшла сподівана відповідь, яка мусить глибоко розчарувати всіх пошкодованих, а передусім тих, які зареєструвалися на відшкодування й понесли при тому видатки.

Згадана вашинґтонська Комісія інформує в своєму листі, що проєкт зміни закону, внесений сен. Джевітсом, лежить у Юридичній комісії Сенату, і немає виглядів, щоб він з неї скоро вийшов на перший форум Конгресу, а що більше, щоб він був схвалений. За інформацією Комісії у War Claims Fund, з якого виплачуються подібні відшкодування, немає фондів, бо ті, які зайнято після вибуху війни, вже вичерпані. Очевидно, при такому стані речей ця Комісія не приймає і не має права приймати ніяких аплікацій на таке відшкодування. А слід додати, що тільки ця Комісія і ніяка інша могла б приймати такі подання, їх полагоджувати та доручувати виплату відшкодування.

Ще драматичніший зміст має телеграма с е н а тора Джевітса, вислана на ім'я підписаного з Вашинґтону 25 березня ц. р. Він інформує, що його проєкт закону знаходиться в Юридичній комісії Сенату, і що є дуже малі вигляди на те, що він буде схвалений. Він дораджує не зголошувати ніяких претенсій на це відшкодування, бо вони не можуть бути прийняті ніяким урядом, доки його проєкт не буде схвалений. Зокрема, він виразно остерігає, щоб не платити ніяким особам, ані аґенціям ніяких реєстраційних оплат, і додає, що органи влади дістали доручення перевірити аґенції, які цим займалися...

Цей випадок не відокремлений. За останніх двадцять років було багато подібних акцій, і багато людських грошей пішло намарне. Було внесено також чимало подібних проєктів законів, які не мали виглядів на схвалення. Адже тутешні конґресмени, сенатори й інші політики такі м'які й податливі на прохання своїх виборців, що часто вволюють їх волю, навіть, коли їх прохання не мають ніяких виглядів на успіх. Так, мабуть, є і в цім випадку. Тому слід на майбутнє бути обережним. А якщо б відкрилася якась, малоправдоподібна, надія на нове відшкодування, то про це напевно знатимуть наші установи, зокрема ЗУАДК, адвокати і — преса.

Роздувають шпигунську антижидівську гістерію в СССР

„Таємні слуги сіонізму" — так зветься довга стаття в органі совєтсько - московського уряду „Известия" з 31-го березня. Стаття є продовженням започаткованої вже кілька місяців тому „Правдою" нагінки на світове жидівство, особливо в ЗСА, та на Ізраїль. Вдаючись до застосовуваної ще ленінським ЧЕКА провокаційної методи, „Известия" твердять: „Ізраїльська розвідка не забуває про СССР та інші соціялістичні країни. Вона провадить проти них активну діяльність... Представники ізраїльської таємної служби підшукують „туристів", щоб прислати їх у нашу країну в ролі шпигунів та ловців наївних душ, які ще вірять, що гора Сіон служить лише мирним пристановищем для жидів". Московська газета розповідає, що в Одесі були затримані американська туристка Кроун Фейґа, яка „мала особливе зацікавлення до пашпортового режиму в місті Миколаєві" та до „космодрому в Байконурі"; другий затриманий п. Дунґан цікавився в Одесі технічними досягненнями совєтів і „совєтський інженер В., якому Родіна довірила працю на одному з уральських заводів, розповідав Дунґану про те, про що треба б помовчувати". „Известия" залякують совєтських горожан жидівської національности, щоб вони не вступали в розмови з туристами: „З чого розпочинає ізраїльський розвідник? З того, що налагоджує контакт з таким громадянином, як „жид із жидом". Спершу він хоче знати лише про те, як живеться „брату по крові", чим займається, хто його знайомі і т. д., а потім, якщо гра „в тьомную" не допомагає, розвідник застосовує й більш серйозні засоби: підкуп, шантаж, погрози і навіть погрози вбивства". Газета наполягає на тому, що з Ізраїлю та з допомогою його агентів „розпочався тотальний ідеологічний наступ на ті 12 мільйонів жидів, які живуть поза Ізраїлем".

ПІОНЕРКИ В „МІНІ-СКІРТ"

Київська „Культура і Життя" з 2 квітня помістила великі фотознімки з „жовтневого палацу культури УССР", на яких зображено групи дівчаток з Харківського палацу піонерів ім. П. Постишева та з інших місцевостей. Сотні дітей взяли участь у „республіканському огляді шкільної художньої самодіяльности. 10-15-літні дівчата-піонерки, зфотографовані під намальованою постаттю Леніна на велетенській сцені, зодягнені в спідинички, що їх прийнято називати „міні - скірт", а ще точніше — „супер-міні". Совєтська преса рекомендує для дорослих жінок цього літа трохи довші сукні, ніж минулого року.

ДЕКЛЯРАЦІЯ ЗАКОРДОННОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА УГВР

ПРО СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ НА ПОЧАТКУ 1970-ИХ РОКІВ

(3)

Натомість слабістю режиму треба вважати передусім такі фактори життя: прагнення поневолених народів до незалежности і демократії; зростання невдоволення і фермент серед робітників і селян; відродження релігії і активізація віруючих різних віровизнань; труднощі партійної і державної бюрократії керувати великодержавою типу СССР з допомогою централізованих методів, зокрема непридатність таких методів у керівництві н а р о д н им господарством; спротив технологічної інтеліґенції, в руках якої все більше лежатиме функціонування різних галузей модерної держави; врешті, як особлива небезпека для імперії і правлячої тоталітарної диктатури, — фермент серед молоді та інтелектуальної верхівки, зокрема тоді, коли модерні засоби комунікації не дозволять вождям СССР відгородити свої народи від зв'язків з закордоном. Проте тільки пенетрація і поглиблення ідей демократії в ширші маси, головно робітництва, і політична активізація тих мас, може стати чинником енергійніших перемін та процесів, а в дальшому і самої революції.

В останніх роках народи Совєтського Союзу зробили серйозний крок вперед у напрямі звільнення себе від сучасного поневолення. Передусім — завдяки інтелектуальному ферментові в самій Росії боротьба за громадянські права і проти рецидивів сталінізму охопила численні кола російського народу. Це є поступовий, демократичний рух. В ньому виринули видатні постаті із світу літератури, культури і науки. Але ясної програми національної політики і визнання прав не-російських народів на державну незалежність досі російські борці за свободу не видвигнули.

Традиційним союзником українського народу є інші не-російські народи СССР. Сучасний рух кримських татар за поворот на батьківщину, безупинний опір проти русифікації серед народів Прибалтики і Закавказзя, вияви самобутности і самооборони серед інших народів СССР вказують на глибокі відосередні потенції, що криються в сучасній совєтській імперії.

2. Україна входить в 70-ті роки із скріпленим престижем у самому Совєтському Союзі і в світі. Тоді як ще не так давно західні дослідники Совєтського Союзу сумнівалися, чи український народ зуміє перетривати русифікаційний натиск політики злиття націй, чи він збережеться як окрема етнічно-культурна і політична спільнота, сьогодні більшість публічної опінії світу розглядає Україну, як передову відосередню силу совєтської імперії. Це — результат зусиль і заслуга насамперед кількох десятків сміливих діячів культури, що мали мужність оформити прагнення нації в її боротьбі проти хвилі русифікаційного наступу і малоросійського вислужництва. Це — заслуга також широких кіл громадськости, які солідарно тих діячів підтримали. Це результат також дій тисяч нової патріотичної молоді, що публічно виступили в обороні життьових інтересів свого народу. Врешті, успіх сучасного руху самооборони народу — це результат її поступової і гуманної програми.

Дальший успіх визвольної боротьби українського народу в 70-их роках буде залежати від того, наскільки програма його боротьби змобілізує ширші кола робітництва й селянства і стане рушієм їх політичної активности та наскільки надбання української культури зуміють стати духовою власністю провідних кіл сучасної технологічної і н т е ліґенції, вирвати їх з духового полону культури імперії. Це — боротьба за перетворення багатої своєю економікою і модерної своєю соціяльною структурою спільноти в українську своєю духовістю і культурою націю. Це також передумова для революційної стадії боротьби нашого народу за усунення поневолювачів з його земель та утворення самостійної української держави.

IV. Українська еміграція

1. Як кожна політична еміграція, українці, що живуть поза рідними землями, мають перед собою три основні завдання: зберегти себе і наступні покоління як одноцілу, культурно-етнічну спільноту в різних країнах поселення, стати серйозним фактором у житті тих країн і морально та політично допомагати батьківщині в її боротьбі за державну незалежність. В цих завданнях українська еміграція мала за останні десятиріччя чималі досягнення.

2. В теперішньому десятиріччі успіхи української еміграції будуть залежати від того, наскільки вона зуміє піднести культурний рівень своєї праці та визначити ієрархічну черговість своїх завдань. Насамперед, для того, щоб забезпечити свій ріст на десятиріччя і успішно допомагати Україні, еміграція мусить визволити себе від надміру д е к л я ративности, обрядовости і рутини, яка досі у великій мірі панувала у всіх наших еміграційних політичних і громадських організація, установах і центрах.

Громадська праця не може йти втертими стежками, які часто живцем перенесені в останню третину XX сторіччя з давноминулих часів і з інших умов. Плянування праці серед української суспільности на еміграції повинно спиратися на науковому дослідженні потреб і засобів, на використанні досвіду інших етнічних груп в діяспорі. Наголос у нашій громадській дії повинен бути поставлений на якість, а не на кількість, на справжню культуру, на досягнення в галузі науки. Збереження цінних традицій, що творять силу української нації, повинно йти впарі з засвоєнням культурних досягнень інших народів нашої доби. Плянування дій української еміграції має бути орієнтоване на молоде покоління, що виросло на чужині. Молоді люди повинні бути притягнені до співдії і в основному вирішувати шляхи й зміст праці еміграції і в дальшому їх реалізувати.

Останні роки принесли чимало подій, що розкривають сильний фермент серед нашої молоді проти деяких понять і установ їхніх батьків. Ці процеси серед української молоді, впарі з її бажанням ідентифікувати себе з українською справою, піднести питому вагу українського чинника серед західніх суспільств і її бажання допомагати українському народові в його боротьбі за незалежність, є явищем особливого значення в житті української еміграції і гарантом її росту в сучасному та майбутньому.

3. Особливою цінністю в нашому житті є українські Церкви. Занепад українських Церков, що впродовж всієї історії нашого народу були нерозривно пов'язані з його духовістю, культурою і національними аспіраціями, привів би до упадку нашої громади, як окремої етнічної спільноти. Тому ріст і розбудова українських Церков усіх віровизнань на основі національного, культурно-обрядового характеру та національної автономії — є одним з першочергових завдань зорганізованої у к р аїнської громадськости. Особливо важливим питанням в житті українських п р а в ославних Церков є їх об'єднання в єдину Українську Православну Церкву, і це завдання повинно мати підтримку всієї еміграції.

(Далі буде)

Посмертна виставка Михайла Осінчука

Михайло Осінчук

Померлий в мин. році на 80 р. життя Михайло Осінчук залишив багату спадщину, яка є промовистим доказом тієї місії, яку він поставив був собі за ціль: плекати у теорії і практиці культ рідного стилю в малярському мистецтві, нав'язуючи той стиль до славетніх традицій, що прийшли з Візантії. Але Михайло Осінчук, традиціоналіст, був людиною живою, творчою, що йшла з духом часу. Тому його „візантинізм" — модерний, не має нічого з давньої штивности постатей святих давніх безіменних іконописців середньовіччя і навіть ренесансової доби, яка в Україну прийшла пізно, — постаті Осінчук повні духового спокою й достойности, схоплені у досконалій гармонії ліній і барв. Михайло Осінчук доказав теж своїми образами, що український стиль у малярстві не стосується тільки ікон: його портрети і його історичні образи — це зразки українства у змісті і формі. Він — реаліст, але його особи не є фотографіями. Його, наприклад, історичний „Триптих", зразок українського монументалізму. Правда, українське ім'я можуть прославити також творці, які користуються також не українською тематикою і відбігли від реалізму, але мистець типу Михайла Осінчука таки найбільше „свій", найбільш український, стоючи водночас на висотах артизму. Посмертна виставка, влаштована в ґалерії Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку, що буде відкрита в неділю 12 квітня о год. 1 попол., дасть своїми коло 80 картинами перегляд творчости того великого й небуденного мистця. У порівнанні до деяких наших сучасних експериментаторів, які задля оригінальности замазують полотно чорною фарбою і малюють на них „святих" із шістьма пальцями, чи заповнюють полотно плямами і рисками, які однаково можуть означати „Кінець світу", як „Підземку в Ню Йорку", — у порівнанні з такими малярами Михайло Осінчук, може, „відсталий". А втім, Об'єднання мистців українців в Америці правильно обрало було його на свого почесного члена. Він займає і займатиме тривке й почесне місце в історії українського мистецтва.

І. Кедрин

Вийшов п'ятий том гаслової „Енциклопедії Українознавства"

Сарсель, Франція. — У неперіодичному бюлетені „Вісті з Сарселю", що його видає Наукове Товариство ім Т. Шевченка в Европі, в числі з кінця 1969 р. подано до відома, що вже вийшов з друку п'ятий том гаслової „Енциклопедії Українознавства". Від публікації четвертого тому відділюють його чотири роки — найдовший дотепер період між друкуваннями чергових томів гаслової „ЕУ", що сталось через одночасну працю головного редактора „ЕУ" проф. д-ра Вол. Кубійовича і над англомовною „Енциклопедією Українознавства", яку друкується коштом УНСоюзу в Торонті. У найновішому, 5-му томі гаслової „ЕУ" поміщено 1 812 гасел, від „Міста" до „Перемишлянина". Серед них 218 гасел це, фактично, невиликі монографії на різні теми, так докладно вони опрацьовані. У 5-му томі є 315 ілюстрацій, 22 чорно-білі географічні мапи та 5 діяграм. „Енциклопедія Українознавства" НТШ дає вичерпну картину історії українського народу та його сучасного життя, однак, головну увагу редакція звертає на ті відтинки життя й факти, які в підсовєтських виданнях енциклопедичного типу замовчується, або фальшується. Тому в найновішому томі „ЕУ" багато уваги присвячено добі Українських Визвольних Змагань, а також так зв. українському комунізмові, історії культури й церкви, історії українських збройних сил, українській діяспорі. Новий том „ЕУ" охоплює зошити від 21-го до 25-го включно. Наступний зошит, який ввійде до 6-го тому, під числом 26, вже вискладаний у друкарні, він охоплює гасла від літери „Перем". до „Пов"., у тому „Переміщені особи", „Переяславська угода", „Петлюра Симон" та ін., разом 370 гасел. Тепер редакція гаслової „Енциклопедії Українознавства" закінчує працю над гаслами до 27 і 28-го зошитів „ЕУ". В бюлетені „Вісті з Сарселю" надруковано також докладні звіти про пожертви й збірки на видання гаслової „ЕУ", список одержаної літератури для бібліотеки НТШ в Сарселі, в кінці повідомлено про зміну адреси Видавництва „Молоде Життя", яке видає енциклопедію. Його нова адреса:

Verlag "Molode Zyttia,"
8 Munich 50
Postfach 50 0423,
W. Germany. Europe

Д-Р М. ВАЦИК ДОПОВІДАВ У ВІЙСЬКОВОМУ ІНСТИТУТІ НТШ

Ню Йорк. — Український Військово-Історичний Інститут при НТШ влаштував чергову Наукову Конференцію в дні 4 квітня ц. р. в Українському Інституті Америки в Ню Йорку. Конференцію відкрив сотн. З. Стефанів, а доповідь на тему „Офензива польської армії проти армії З.У.Н.Р. — у світлі нових даних" виголосив д-р М. Вацик. Прелегент подав хронологічно поодинокі офензиви польської армії та протинаступи армії З.У.Н.Р. в 1919 році на терені Галичини, переговори ген. Павленка з поляками, прихильне до українців ставлення ген. Ф. Кернана в його довірочному листі до през. Вільсона, та вкінці рішення Найвищої Ради в Парижі в справі зайняття Східньої Галичини Польщею в червні 1919 р. Доповідь викликала живу дискусію.

В Мюнхені розпочинаються курси українського танку Василя Авраменка

Мюнхен. — Майстер і невтомний пропаґатор українського народного танку п. Василь Авраменко підготував спільно з Діловим Комітетом Інструктивний курс українського народного танцю для дітей, молоді і старших у Мюнхені та околицях. Курс триватиме від 21 березня до 4 квітня і має завершитись мистецьким українським фестивалем, на якому виступлять всі його учасники. Для старших учасників запрошено прочитати лекції з історії українського мистецтва й культури професорів УВУ. Навчання коштуватиме 100 нім. марок, а для дітей до 14 років — 50 н. м. Учасники курсу мають привезти з собою, якщо мають, народну ношу та музичні інструменти і ноти. В Мюнхені вже зголосилися брати участь у цьому курсі: учні українського інтернату Рідної Школи під керівництвом В. Лавриненко, дівочий хор „Діброва", диригентка М. Гарабач, Спілка Української Молоді, керівник — голова місцевого СУМ-у Р. Шупер, учні Суботньої Школи при ОУЖ, керівниця — К. Колянківська, Танцювальний гурток — керівник В. Назола, Пласт - Мюнхен, старша пластунка О. Штайнер, Братство української католицької молоді — Ю. Пономаренко, гурток бандуристів „Кобза" під керівництвом М. Дяковського, диригент — Т. Яримович, Садочок „Волинь - Журавель", керівниця — Г. Гришко. Підготовна праця провадиться під патронатом Центрального Представництва Українців у Німеччині, ЦПУЕН, та Комітету прихильників українського танку.

Відзначають 45-ліття письменницької праці Анатоля Курдидика

Вінніпеґ — Ініціятивна група діячів української культури, до складу якої входять п-і Ірина Туркевич-Мартинець, о. Семен Іжик, Леонід Молодожанин, Іван Тиктор та багато ін. працівників у Вінніпегу, підготувала товариську зустріч громадянства з відомим письменником, поетом і журналістом ред. Анатолієм Курдидиком. Головною причиною для такої зустрічі й авторського вечора є не річниці, хоча тепер Анатолеві Курдидикові сповнилось 65 літ і за ним — 45 років творчої праці: від часу виходу на еміґрацію донині не вийшла ні одна книжка цього письменника і поета. Як сказано в запрошенні на зустріч з А. Курдидиком, заплянованy на 10 квітня в домі КУК у Вінніпегу, „за довгі роки творчої праці ніхто й ніколи не поцікавився, чому не вийшли окремими збірками сотні його віршів, оповідань, репортажів, кращих статтей". Сам письменник сказав, що „за працею ніколи було зайнятися видавничими справами, до того ж заробітня платня в наших редакціях мінімальна й нічого навіть думати про такий люксус, як видати книжку своїм коштом". Анатоль Курдидик народився 1905 р. в Західній Україні, в 1940-х рр. був головою літературної групи „12", в 1930-1939 роках був співредактором львівської „Неділі", в Україні була дуже популярна його повість „Три королі і одна дама"; тепер працює в редакції українського католицького тижневика „Поступ". Для бажаючих допомогти фінансово видати письменникові Анатолієві Курдидикові одну з його приготованих до друку книжок Громадський Комітет подає адресу: North Winnipeg Credit Union (A. Kurdydyk Fund), 544 Selkirk Ave., Winnipeg 4, Man., Canada.

ДВІ ГРУПИ НАУКОВЦІВ СУМНІВАЮТЬСЯ, чи можна буде воду так „згустити", щоб вона була своєю густотою подібна до вазеліну. Ця густа вода не кипить, поки не огріється до 900 ст. Фаренгайта, і тоді вона стає на половину густіша, як звичайна вода. Прикмети цієї води давали б можливість вживати її в парових машинах та атомових реакторах.

КОНЦЕРТ ЦЕРКОВНИХ ХОРІВ У ДІТРОЙТІ

Ідучи на зустріч потребам пошкодованих від землетрусу українцям у Юґославії, п'ять церковних католицьких хорів рішили влаштувати 19-го квітня ц. р. концерт церковної музики. Створено комітет усіх парохій, який очолив о. монс. Михайло Бохневич як почесний голова а З. Василькевич, від парохії Непорочного Зачаття, як діючий голова. Оживилася діяльність хорів — хористи радо приходять на проби і вивчують найкращі зразки нашої церковної музики. Крім поодиноких хорів виступить збірний хор — 150 осіб — і виконає псалом Д. Бортнянського „Велія слава Єго" Г. Артемовського „Владико неба і землі" і „Там де тихим" та М. Лисенка „Боже великий, єдиний". Запрошено добрих, молодих солістів: п. Х. Липецьку, надійного тенора п. О. Хміля. Від СУМА Київ виступить відома вже мандолінова оркестра.

ЦІКАВИЙ ВИНАХІД ДИРИГЕНТА ЯРОСЛАВА ЛЮБИНСЬКОГО

Хормайстер і диригент хору в м. Новій Кахівці на Херсонщині Ярослав Любинський закінчив багаторічну працю над створенням машини для швидкого навчання музичної грамоти — вивчення нот. Він назвав свій винахід „Агрегатом". Машина нагадує клясну настінну дошку, до якої примонтований магнетофон та електричний командний пульт. На дошці є два ряди нот; коли звучить відповідна нота — спалахує на дошці й відповідна лямпочка. „Культура і Життя" з 2-го квітня сповіщала, що „агреґат безпомильно складає розрізнені музичні звуки у потрібні співзвуччя будь-якого акорду мажорної або мінорної тональности, вказує альтерацію, робить обернення акордів тощо".

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2 ave.

● З Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 10 квітня ц. р. відбудеться там „Вечір Бетговена", у виконанні учнів УМІ в Нюарку, Н. Дж., школи Таїсси Богданської. Виконавцями будуть дев'ятеро юнаків і дівчат. Вечір присвячений 200-річчю від дня народження великого композитора. Початок о год. 8 вечора.

З великим сумом сповіщаємо, що 30-го березня 1970 року упокоїлася в Бозі в Чикаґо, Ілл., наша Довголітня Членкиня

бл. п.
Д-р НАТАЛІЯ ГАЩУК з Хомишинів

доктор медицини і довголітня дентистка в Перемишлі.

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ — ВІДДІЛ ІЛЛІНОЙ

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 16-го березня 1970 року по тяжкій недузі відійшов у Вічність наш Найдорожчий і Незабутній

МУЖ, ТАТО, БРАТ і ДІДУНЬО

о. Протоієрей
ЄВГЕНІЙ КОРОЛИШИН

ПОХОВАНО 20-го березня 1970 р. на цвинтарі при Церкві-Пам'ятнику в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Родина щиро дякує всім Священикам, що брали участь у похоронних відправах в Піттсбурґу і в Бавнд Бруку.

В глибокому смутку прибиті:

дружина ЄВДОКІЯ
син ЮЛІЯН і жінка АНАСТАЗІЯ
дочка ЄВГЕНІЯ і муж ЮРІЙ
дочка ЛЮБА і муж ІВАН
внуки: ЮРІЙ, БОГДАН, ІОАННА, ДОННА і ІВАН
сестри: СТЕФАНІЯ, МАРІЯ, МАРҐАРЕТА
стриєчні сестри: АНАСТАЗІЯ і ЗОЯ

Рідних, Приятелів та Знайомих просимо помолитися за спокій душі Покійного.

Повідомляємо Рідних, Друзів і Знайомих, що
В ПІВРІЧЧЯ БОЛЮЧОЇ СМЕРТИ
нашого МУЖА, БАТЬКА і РОДИЧА

сл. п. Протопресвітера
Д-ра Володимира Левицького

який упокоївся в Бозі 30-го вересня 1969 року в Міннеаполіс, Мінн., будуть відслужені

в неділю, 12-го квітня 1970 року
о год. 12-ій дня

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ ТА ПАНАХИДИ

як слідує:

в Українській Православній Церкві „ВСІХ СВЯТИХ" в НЮ ЙОРКУ;
в Українській Православній Церкві СВ. ЮРА та
в Українській Православній Церкві СВ. МИХАЇЛА в МІННЕАПОЛІС, Мінн.

Рівночасно запрошуємо всю Рідню, Побратимів по Зброї Покійного, Приятелів, Співпрацівників та Знайомих.

Горем прибита
РОДИНА

В СУБОТУ, 11-го КВІТНЯ 1970 р. о год. 9-ій рано
в КАПЛИЦІ ЦЕРКВИ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ
буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
ПО ПОМЕРЛИХ ЧЛЕНАХ ХОРУ „ДУМКА":

ВОЛОСЯНСЬКИЙ ТЕОФАН	ВОЙЦІЦЬКИЙ СТЕПАН
ГРЕБЕНЯК ІВАН	ГУЗАР ЯРОСЛАВ
ДРАҐАН БОРИС (мол. Думка)	КАРПЕВИЧ БОГДАН
КОВАЛИШИН ЯРОСЛАВ	КОРОЛЬ ЮРІЙ (мол. Думка)
КОСТИНЮК ВОЛОДИМИР	ПИРОЖАК БОГДАН
РАБІЙ ЮРІЙ (мол. Думка)	СЕМКІВ ЙОСАФАТ
ЧОПИК МИКОЛА	ШУҐАН ЕВГЕН (мол. Думка)

Просимо Родини та Приятелів Померлих, спільно помолитись за спокій Їхніх Душ.

УПРАВА ХОРУ „ДУМКА"

СПОРТ

Редагує В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

УСК Ню Йорк — Тавнтон, Масс., міжстейтові змагання із циклу ігор за футбольний чемпіонат і Чашу ЗСА відбудуться в неділю, 12-го квітня 1970, о год. 2-ій по полудні на грищі Шіцен Парку в Норт Берґен, Н. Дж.

ЖІНОЧА ВІДБИВНАКОВА ДРУЖИНА „Ч. СІЧІ А" ЗДОБУЛА ЧЕМПІОНАТ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ

Мейпелвуд, 4-го квітня. — Тут відбувся 10-ий річний відкритий відбиванковий турнір за чемпіонат Аматорської Атлетичної Юнії Ню Джерзі, господарем якого було УСТ „Ч. Січ". В турнірі взяло участь шість найкращих дружин стейту: „Ч. Січ А", „Курса" Ню Бронсвік, „Лenделс" В К Лівінґстон УМСА, Персипані ВК, Ровей Рипс.

Змагання проходили системою кожний з кожним по два сети. Як і в цьогорічному ліґовому сезоні, на протязі якого ввесь час домінувала „Ч. Січ А", так і в цьому відкритому турнірі, українки добре запрезентували себе і не поступилися жадній дружині. Основні конкурентки „Ч. Січі" — „Курса" (латвійки) і Лівінґстон приїхали на цей турнір у підсилених складах з бажанням реванжуватися за програні в ліґових зустрічах. В грі з нашими спортовками вони справді виявили максимум жертвенности і завзятости, одначе проти краще технічно заавансованих українок і проти їх знаменитої кондиції, володіння тонкощами модерної відбиванки, суперниці в свойому „арсеналі" не мали кращої „зброї". Висліди зустрічей говорять самі про себе: „Ч. Січ А" — „Ленделс" В К 2:0 (15:10, 15:5), „Ч. Січ А" — Персипені ВК 2:0 (15:4, 15:5), „Ч. Січ А" — „Ровей Рипс" В К. 2:0 (15:3, 15:2), „Ч. Січ А" — Лівінґстон УМСА 2:0 (15:1, 15:1), „Ч. Січ А" — „Курса" В К 2:0 (15:7, 15:11).

Варто теж відзначити, що в п'ятницю вечером „Ч. Січ А" відбула врешті відкладувані останні ліґові змагання з латвійською „Курсою" і, як випадає новим чемпіонкам, українки встановили свій ліґовий рекорд, здобувши вислідом 3:0 свою 14-ту перемогу за чергою. Філядельфійське підкріплення тамошньої латвійської громади не врятувало „Курсу" від чергових поразок з „Ч. Січчю", хоча з усіми іншими суперницями вони вийшли переможцями. Склад „Ч. Січі А": Я. Олесницька, Л. Лапичак, О. Бук, О. Ярош, Л. Бойко, Д. Сенежак, Т. Дюяль, Л. Сиґіда, Л. Мельник і Г. Сорочко. Три останні з „Б" дружини виступають у відкритих і інших турнірах в „А" дружині. Н. Клапіщак через контузію не взяла участі в турнірі. Турніром проводили: інж. А. Лапичак, Гарольд Слопер і Рей Ломакс. Зарядом цілоденного ресторану зайнялися пані: І. Олесницька, Н. Сиґіда, Семенюк, І. Ключник, І. Яворська і В. Мазяр. Ресторан спонзорували: „Олімпік" супермаркет (А Лазірко), „Стайвезант" супермаркет (П. Гарматій).

Увечері після закінчення турніру в залі Клюбу Новаго в Ірвінґтоні відбувся ліґовий бенкет, під час якого вручено новим чемпіонкам трофеї. Всі основніші нагороди голова Відбиванкової Ліґи Ню Джерзі Рей Ломакс вручив жіночій „А" дружині „Ч. Січі" і її провідникові інж. А. Лапичакові. Великий трофей за чемпіонат ліґи, менші нагороди для кожної змагунки і другий великий трофей за чемпіонат стейту Ню Джерзі, від Аматорської Атлетичної Юнії Ню Джерзі. Рівночасно нових чемпіонок відзначило УСТ „Ч. Січ" пам'ятковими трофеями, що їх вручали: голова Спорт. Секції „Ч. Січі" д-р І. Ярош і член Управи Є. Чижович. Під час тієї церемонії Є. Чижович представляв з відповідною характеристикою кожну змагунку „Ч. Січі" та познайомив присутніх з широкою спортовою діяльністю „Ч. Січі", її осягами в різних ділянках спорту, як також загальними осягами українських спортовців в ЗСА. Імпозантний успіх українських спортовок знаменито використано для прославлення українського імени перед американцями. Промовляли теж: Рей Ломакс, Гаролд Слопер від ААЮ і Джозеф Шарплес — комішенер 2-го відбиванкового району ЗСА.

В численній делеґації „Ч. Січі", крім згаданих на бенкеті, були пані: І. Олесницька з донькою, А. Чижович, А Твардовська і панове: Т. Вислоцький, І. Ореняк, П. Мельник, мґр О. Олесницький, І. Ілемський, О. Сиґіда, В. Клапіщак і О. Твардовський.

		В.	П.	Точки
1.	„Ч. Січ"	14	0	28: 0
2.	„Курса"	11	3	22: 6
3.	Реґвей	8	6	16:12
4.	Лендел	8	6	16:12
5.	Персипані	7	7	14:14
6.	Лівінґстон	5	9	10:18
7.	Савт Ориндж	3	11	6:22
8.	Спрінґфілд	0	14	0:28

О. Твардовський

Жіноча відбиванкова дружина „Чорноморська Січ А" з Нюарку, чемпіон Жіночої Відбиванкової Ліґи Ню Джерзі. В першому ряді клячать від ліва: Діяна Сенежак, Роксоляна Сорочко, Люба Лапичак і Оксана Ярош. В другому ряді від ліва: д-р Іван Ярош — голова Спорт. Секції „Ч. Січі", Оксана Бук, Лариса Сиґіда, Лариса Мельник, Лідія Бойко, Ярослава Олесницька, Тулай Дуял і інж. Адріян Лапичак — провідник і тренер цієї непереможної дружини.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 12-го КВІТНЯ 1970 р.

НЮАРК, Н. Дж. Звичайні місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя — 76 Відд. о 1-ій год. по пол. в укр. кат. школі при Сенфорд Аве. і Айві вул. На зборах будуть обговорені побажання до 27 Конвенції УНС. Проситься вирівняти чл. вкладки. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори і збирання вкладок Т-ва Мир — 324 Відд. відбувається другої суботи кожного місяця в Горожанському Клюбі при 23 і Браун вул. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Любов — 45-ий Відд. від год. 11:30 до 2-ої по пол. в домі УАГорожан, 849 N. Franklin. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — В. Колінко, предс., М. Сеник, секр.

Розшук

АННА ПЕТРУНЯК ПІДДУБНА пошукує свого брата **ІВАНА ПЕТРУНЯКА**

Перебував у Німеччині. Походив зі села Добротів, пов. Станиславів, Зах. Україна. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:

Anna Piddubna
48 White Street
Bridgeport, Conn. 06610
USA

Проситься заграничні часописи про передрук.

ТАРЗАН, Ч. 6347. Вождь дунів не дозволяє торкнути його

Я, Меду, є мужем, що лікує, а не знахуром! Ти і твої люди заражені хробаками „І-І", які з'їдають вас! Ось цього одного я виріжу й покажу вам! Тарзане, прошу, дай мені свого ножа! Я мушу доказати, що це не тільки забобон. Ні, ні! Ти не доторкайся мене ножем.